

סקר ירושלים

במסגרת המחקר הגיאוגרפי-עירוני בישראל מקום מיוחד למחקר הגיאוגרפי-עירוני של ירושלים, שכן מלבד חשיבותה ההיסטורית של העיר משמשת היא דוגמה מובהקת של עיר הצויה לשניים, עם כל השינויים התפקודיים הכרוכים בכך. יתרון נוסף למחקר על ירושלים הוא בעובדה, שקיימת האפשרות הנדירה לערוך השוואה מדויקת בין מצב העיר לפני למעלה מעשרים שנה לבין מצבה עתה: בשנים 1940—1941 ערך פרופ' ד. עמירן סקר מפורט של העיר, ואף-על-פי שתוצאות הסקר לא פורסמו מעולם, משמשות הן עתה בסיס להשוואה עם תוצאות הסקר הגיאוגרפי-עירוני החדש שנערך בין נובמבר 1962 ומאי 1963. בסקר זה, בדומה לקודמו, נעשה מיפוי מפורט של כל בית בתחום העיר ונרשמו על גבי מפות-גושים בקנה-מידה 1:1,520. הן פרטי המבנה והן פרטי תפקודו. פרטי המבנה כוללים את הנתונים הבאים: חומר המבנה, מספר הקומות, מצב המבנה וסוג הגג. בפרטי התפקוד כלולים כ-110 תפקידים, המחולקים לשלוש קבוצות עיקריות: (א) מסחר ועסקים; (ב) מלאכה ותעשייה; (ג) מוסדות-ציבור. על-סמך מפות-הגושים המפורטות הוכנה מפת-מבנים של העיר כולה בקנה-מידה של 1:10,000. מפה זו תשמש בסיס לסדרה של כ-30 מפות, שבהן יסוכמו נושאי הסקר. ההשוואה בין מפות-הסיכום של הסקר הראשון (1940/1) לבין אלה של הסקר השני (1962/3) תאפשר ניתוח מדויק של מגמות ההתפתחות בשטח הבנוי של העיר ושל השינויים שחלו בפרק-זמן זה במבנה התפקודי של העיר.

עריכת הסקר נתאפשרה הודות לסיועה של החברה להקירת ארץ-ישראל ועתיקותיה, העומדת אף לפרסם את תוצאות המחקר בפרסום מיוחד, שייצא לאור לקראת "כינוס היובל" שלה.

א. ש. ח.

מחקר המיקרו-אקלים של גיא הררי

בקטע של נחל שורק ממערב לאבן-ספיר נערך כעת מחקר מיקרו-אקלימי של גיא הררי, שמטרתו לאסוף נתונים על התפרוסת של טמפרטורות היום והלילה בשכבת האוויר הסמוכה לפני הקרקע (1 מ'). על-פירוב מתייחסים נתוני-האקלים שבידנו לגוש האוויר החפשי, אך אינם משקפים את התנאים הממשיים שבהם שרויים החי והצומח.